

Γιατί οι Έλληνες στολίζουμε καράβι τα Χριστούγεννα;

Ενα στολισμένο καράβι στο σπίτι δίνει μια νότα λίγο πιο ξερτά, πιο νοσταλγική και σίγουρα, πολύ πιο ελληνική. Γιατί καλό το έθιμο του χριστουγεννιάτικου δέντρου, αλλά, όπως και να το κάνουμε, το καραβάκι μάς θυμίζει άλλες εποχές, πιο αθώες και ανέμελες.

Πού βρίσκονται, όμως, οι ρίζες της παράδοσης του στολισμού καραβιού, τις μέρες της γέννησης του Χριστού; Και γιατί το χριστουγεννιάτικο δέντρο κατάφερε να εκτοπίσει το καράβι από τα ελληνικά σπίτια και τις πλατείες; Η ιστορία μάς πάει αρκετά πίσω και οι απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα είναι πιο απλές από όσο θα νόμιζε κανείς.

Η Ελλάδα είναι ευλογημένος τόπος. Ευλογημένος με το δώρο της θάλασσας και του απέραντου γαλάζιου. Και οι Έλληνες αγαπήσαμε από νωρίς τα μυστήρια και τα μυστικά της και βάλθηκε να την κατακτήσουμε. Έτσι, η Ελλάδα υπήρξε, ιστορικά, χώρα ναυτικών. Και είναι ακόμα, έχοντας βιώσει έντονα όσα καλά, αλλά και κακά φέρνει η θάλασσα, στο πέρασμα των χρόνων.

Λογικό ήταν, λοιπόν, η καθημερινότητα των κατοίκων της να περιστρέφεται γύρω από το υγρό στοιχείο. Γεγονός που ήταν, μάλιστα, εντονότερο πριν αρκετές δεκαετίες, όταν σχεδόν από κάθε σπίτι, θα έλεγε κανείς, ο πατέρας ή ο γιος -πολλές φορές και οι δύο- έλειπαν «στα καράβια», παλεύοντας για το ψωμί της οικογένειας. Και τα Χριστούγεννα δεν μπορούσαν να διαφέρουν.

Τα παιδιά που έμεναν πίσω, οπλισμένα με πολλή φαντασία, συνήθιζαν να κατασκευάζουν μόνα τα παιχνίδια τους, χρησιμοποιώντας ό,τι είχαν πρόχειρο: συνήθως, ξύλο και λίγο χαρτί ή κουρέλια. Τα περισσότερα κατέληγαν να φτιάχνουν το παραδοσιακό, πλέον, καραβάκι, εμπνευσμένα από τα μακρινά ταξίδια των αγαπημένων τους προσώπων και τη νοσταλγία να τα ξαναδούν.

Δεν μας είναι ξένη η εικόνα παιδιών (ή και μεγαλύτερων) να γυρνάνε από πόρτα σε πόρτα για να πούνε τα κάλαντα, κρατώντας στα χέρια ένα τέτοιο, χειροποίητο καραβάκι. Στολισμένο με χρωματιστά χαρτιά και σχοινιά, γέμιζε από γλυκά και χριστόψωμα από τους γείτονες. Αν και το συγκεκριμένο έθιμο έχει ατονήσει, κρατάει ακόμα στα νησιά, από όπου και προέρχεται.

Το καραβάκι ενδεχομένως να συμβόλιζε, όχι μόνο την προσμονή των παιδιών για αντίμωση με τους συγγενείς τους, αλλά και τη δική τους αγάπη για τη θάλασσα. Παράλληλα, μικρά καραβάκια είχαν τον ρόλο και ενός τιμητικού καλωσορίσματος για τους Έλληνες θαλασσοπόρους που επέστρεφαν στα σπίτια και τις οικογένειές τους, καθώς και τάματος για να είναι ασφαλείς στα άγρια κύματα.

Ως τέτοιο βρήκε, σιγά - σιγά, μεγαλύτερη θέση και μέσα στα σπίτια των Ελλήνων - κυρίως όσων ασχολούνταν με τη θάλασσα - και καθιερώθηκε το έθιμο του στολισμού του. Όπως, όμως, επισημαίνει ο συγγραφέας Δημήτριος Λουκάτος, το καραβάκι ήταν, συχνά, συνυφασμένο με την αίσθηση του αποχωρισμού και με δυσάρεστες αναμνήσεις και δεν μπόρεσε να εδραιωθεί ως γιορτινό σύμβολο.

Για τον λόγο αυτό, ήταν εύκολο να αντικατασταθεί, αργότερα, από το έθιμο του χριστουγεννιάτικου δέντρου, το οποίο απαλλαγμένο από τέτοιους συσχετισμούς στις συνειδήσεις των Ελλήνων, κατάφερε να πλαισιώσει ιδανικά συνεσιάσεις θαλπωρής, με παρόντα όλα τα μέλη της φιλίας και να τονώσει τον οικογενειακό τους χαρακτήρα.

Ακόμα κι έτσι, όμως, το έθιμο με το καραβάκι άντεξε για αρκετά χρόνια μετά το... ντεμπούτο του χριστουγεννιάτικου δέντρου στην ελληνική πραγματικότητα. Το πρώτο δέντρο στην Ελλάδα -πιθανότατα ένα έλατο- στολίστηκε το 1833, στα ανάκτορα του βασιλιά Όθωνα, στο Ναύπλιο. Παρόλα αυτά, μόλις τη δεκαετία του 1950 κατάφερε να μπει μαζικότερα στα ελληνικά σπίτια.

Πάντως, κυρίως ανάμεσα σε ναυτικούς, ψαράδες και θαλασσοπόρους, το έθιμο με το στόλισμα καραβιού κρατάει ακόμα γερά. Ίσως και σαν μία μορφή τάματος στον Άη Νικόλα, προστάτη άγιο των ναυτικών, ο οποίος γιορτάζεται στις 6 Δεκεμβρίου, για μπουνάτσες τη νέα χρονιά. Τα καραβάκια, λοιπόν, εξακολουθούν να στολίζονται σε ορισμένες

περιοχές της Ελλάδας - περισσότερα στα νησιά. Και αν και πιο σπάνια από τα χριστουγεννιάτικα δέντρα, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία

στροφή αρκετών δήμων στην παράδοση, με καράβια να κάνουν την εμφάνισή τους σε όλο και περισσότερες πλατείες της χώρας.

GREEK ORTHODOX COMMUNITY OF NSW LTD

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ Ν.Ν.Ο.

ESTABLISHED 1898

ABN 50 000 018 128

206 - 210 Lakemba Street, Lakemba 2195

Postal Address: P.O. Box 324, Lakemba, NSW 2195

Telephone: (02) 9740 6022 - 9740 6842 Fax: (02) 9740 6362

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΝΟ

ΕΥΧΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΠΑΡΟΙΚΙΑ

**ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ
ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ & ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ
Ο ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ**

2018

Επίσης ανακοινώνεται στους συμπάροικους ότι τα Γραφεία της Κοινότητας, θα παραμείνουν κλειστά στην περίοδο των Γιορτών

από το Σάββατο 23 Δεκεμβρίου 2017

και θα ξανανοιξουν την Τρίτη 2 Ιανουαρίου 2018

